Lieta Nr. A42574107
(A3373-08/14)

SPRIEDUMS
Latvijas tautas vārdā

Rīgā 2008.gada 26.septembrī

Administratīvā rajona tiesa
šādā sastāvā: tiesnese L. Hāzenfuse,

rakstveida procesā Rīgā, Antonijas ielā 6, izskatīja administratīvo lietu pēc *M.L.*, *Dz.L.* un *G.L.* pieteikuma par Valgundes novada domes 2007.gada 24.jūlija lēmuma Nr.3-9/547/662 atcelšanu, jauna administratīvā akta izdošanu un materiālo zaudējumu atlīdzināšanu.

Aprakstošā daļa

[1] Ar 2007.gada 24.jūlija Valgundes novada domes lēmumu Nr.3-9/547/662 (turpmāk - Lēmums) *M.L.*, *Dz.L.* un *G.L.* informēti, ka pašvaldība nav tiesīga izskatīt viņu 2007.gada 13.jūlijā saņemto iesniegumu Nr.3-11/329, jo nav atsaukts iepriekšējais 2007.gada 6.marta iesniegums Nr.3-11/114.

[1.1] Lēmumā konstatēts, ka „Bumbieru" māju mantojamās zemes 10.7 ha platībā īpašnieks uz 1940.gada 21.jūliju bija *P.S.* Pamatojoties uz Jelgavas tiesas 2007.gada 9.marta spriedumu par radniecības fakta konstatēšanu, 2007.gada 15.jūnijā Valgundes novada dome *M.L.* un *Dz.L.* izsniegusi izziņu Nr.3-8/476 par brīvo valstij piekrītošo zemes gabalu kadastra Nr.*/dzēsts kadastra numurs/*, kas 2007.gada 13.jūnija iesniegumā nav atsaukts.

2007.gada 19.jūlijā Valgundes novada domē saņemts iesniegums no *Z.S.*, *V.L.* un *Ā.L.* ar lūgumu neizskatīt jautājumu par mantojamo zemi „Bumbieri", jo nav beidzies tiesas process par juridiskā fakta konstatēšanu.

[1.2] Lēmumā norādīts, ka, pamatojoties uz iepriekš minēto, Valgundes novada dome šobrīd nav tiesīga pieņemt lēmumu par mantojamo zemi „Bumbieri".

[2] 2007.gada 10.augustā Administratīvajā rajona tiesā saņemts *M.L.*, *Dz.L.* un *G.L.* (turpmāk arī - pieteicēji) pieteikums par Valgundes novada domes (turpmāk arī – atbildētājs) 2007.gada 24.jūlija lēmuma Nr.3-9/547/662 atcelšanu, jauna administratīvā akta izdošanu un materiālo zaudējumu atlīdzināšanu. Pieteikums pamatots ar turpmāk minētajiem argumentiem.

[2.1] Administratīvais akts neatbilst Administratīvā procesa likuma (turpmāk - APL) 67.panta nosacījumiem, neatbilst materiālajām un procesuālajām tiesību normām.

[2.2] Dome nav ņēmusi vērā iesniedzēja lūgumu atjaunot īpašuma tiesības uz nekustamo īpašumu „Bumbieri" vai uz līdzvērtīgu zemes gabalu.

[2.3] Visu iesniedzēju radniecība ar nekustamā īpašuma „Bumbieri" īpašnieku uz 1940.gadu ir konstatēta ar Jelgavas tiesas 2007.gada 19.marta spriedumu. Pieteicēji uzskata, ka atbildētāja atteikums izskatīt iesniegumu sakarā ar trešo personu lūgumu ir prettiesīgs un atceļams.

[3] Atbildētājs rakstveida paskaidrojumos tiesai pieteikumu neatzīst. Atbildētājs norāda, ka, 2007.gada 13.jūlijā, saņemot iesniegumu, 2007.gada 24.jūlijā nosūtīja pieteicējiem atbildi pēc būtības, pamatojoties uz 1994.gada 27.oktobra likuma „Iesniegumu, sūdzību un priekšlikumu izskatīšanas kārtība valsts un pašvaldības institūcijās" 8.panta otro daļu. Atbildētājs uzskata, ka ir atbildējis likumā noteiktajā termiņā – piecpadsmit dienu laikā no iesnieguma saņemšanas.

Pieprasījumu attiecībā uz zemes īpašuma tiesību atjaunošanu no *M.L.* un *Dz.L.* un radniecību ar *P.S.* atbildētājs pierādīja jau ar minēto tiesas spriedumu.

[4] Saskaņā ar APL 114.panta pirmo daļu, ja lietā esošie dokumenti ir pietiekami un tam rakstveidā piekritis pieteicējs, trešā persona un šā likuma 29.pantā minētais tiesību subjekts, tiesa var izspriest lietu bez tiesas sēdes (rakstveida procesā).

Tā kā pieteicēji ir piekrituši rakstveida procesam *(lietas 4.lapa)*, tad, pamatojoties uz APL 114.panta pirmo daļu, lieta tiek izskatīta rakstveida procesā.

Motīvu daļa

[5] Pārbaudījusi lietas materiālus, tiesa atzīst, ka pieteicēju pieteikums ir pamatots un apmierināms.

[6] No lietas materiāliem tiesa konstatē turpmāk minētos apstākļus.

[6.1] 2007.gada 25.janvārī atbildētājam tika iesniegts iesniegums ar lūgumu atjaunot īpašuma tiesības *M.L.*, *Dz.L.* un *G.L.* uz *P.S.* piederējušo zemes gabalu 7 ha platībā *(lietas 25.lapa)*.

[6.2] Ar 2007.gada 21.marta Jelgavas tiesas spriedumu (stājies spēkā 2007.gada 11.aprīlī) lietā Nr. C 15164206 konstatēts, ka *G.L.*, *M.L.* un *Dz.L.* ir *P.S.* (*S.*) mazbērni *(lietas 9. – 12.lapa)*.

[6.3] 2007.gada 24.aprīlī atbildētājam tika iesniegts iesniegums ar lūgumu atjaunot īpašumtiesības *M.L.* un *Dz.L.* uz *P.S.* piederējušā zemes gabala atlikušo daļu vai piešķirt līdzvērtīgu zemes gabalu citā vietā *(lietas 26.lapa)*.

[6.4] 2007.gada 13.jūlijā pieteicēji atbildētājam iesniedza iesniegumu ar lūgumu atjaunot īpašuma tiesības uz vectēvam *P.S.* piederošo atlikušo zemes „Bumbieri" daļu 7,25 ha platībā *(lietas 6.lapa)*.

[6.5] Ar 2007.gada 24.jūlija Valgundes novada domes vēstuli Nr.3-9/547/662 pieteicēji informēti, ka pašvaldība nav tiesīga izskatīt viņu 2007.gada 13.jūlijā saņemto iesniegumu Nr.3-11/329, jo nav atsaukts iepriekšējais 2007.gada 6.marta iesniegums Nr.3-11/114 *(lietas 8.lapa)*.

[7] Tiesa konstatē, ka pieteicēji prasa atbildētājam atjaunot īpašuma tiesības uz vectēvam *P.S.* piederošo atlikušo zemes „Bumbieri" daļu 7,25 ha

platībā. Tātad faktiski pieteicēji vēlas, lai tiktu izmainīta viņu tiesiskā situācija, proti, tiktu īstenotas viņu tiesības saņemt mantojamo zemi. Savukārt no atbildētāja 2007.gada 24.jūlija atbildes izriet, ka pieteicēju prasījums tiek atstāts bez izskatīšanas.

Kā norādīts Senāta 2006.gada 22.augusta lēmuma SKA-0452/2006 9.punktā, „ja persona ir vērsusies iestādē ar lūgumu *izmainīt viņu skarošu konkrētu tiesisko situāciju publisko tiesību jomā*, pozitīvs vai negatīvs šāda iesnieguma risinājums uzskatāms par *administratīvo aktu*. Iestādes lēmums, kas rada tiesiskas sekas, nevar tikt atzīts par faktisko rīcību".

Kā redzams no pieteikuma, prasījumā ir lūgta konkrētu publisko subjektīvo tiesību nodibināšana, tātad tiesiskas, nevis faktiskas sekas. Līdz ar to tiesa konstatē, ka konkrētais prasījums atbildētājam bija realizējams ar administratīvo aktu, un noraida kā nepamatotu atbildētāja paskaidrojumā norādīto argumentu, ka 2007.gada 24.jūlija Valgundes novada domes Lēmums ir informatīva vēstule *(lietas 16.lapa).*

[8] Tāpat tiesa konstatē, ka pieteicēju mērķis ir panākt labvēlīga lēmuma pieņemšanu, līdz ar to pieteicēju prasījums ir par labvēlīga administratīvā akta izdošanu.

No minētā izriet, ka pārsūdzētais Lēmums ir atteikums izdot labvēlīgu administratīvo aktu. Kā izriet no tiesu prakses, atteikums ir negatīvs administratīvs akts, kas neko nemaina personas tiesiskajā stāvoklī un tam nav turpinošas iedarbības. Līdz ar to nav iespējams runāt par atteikuma kā tāda spēka zaudēšanu vai atcelšanu. Atceļot atteikumu, personas tiesiskajā stāvoklī nekas nemainās. Tāpēc arī atteikuma gadījumā pieteikuma priekšmets tiesā ir labvēlīga administratīvā akta izdošana. Ja labvēlīga administratīvā akta izdošana nav iespējama, tad tiesa var vērtēt vienīgi atteikuma prettiesiskumu *(skat. Augstākās tiesas Senāta Administratīvo lietu departamenta 2007.gada 3.marta spriedumu lietā SKA-34/2007).*

Augstākās tiesas Senāta Administratīvo lietu departaments tiesu praksē atzinis, ka, skatot pieteikumu par labvēlīga administratīvā akta izdošanu (APL 254.pants), tiesai jāpārbauda, vai pastāv labvēlīga administratīvā akta izdošanas noteikumi. To darot, tiesai jāņem vērā visi būtiskie apstākļi, neatkarīgi no tā, vai negatīvajā administratīvajā aktā, ar kuru atteikts apmierināt pieteicēja prasījumu, šie apstākļi ir norādīti. Administratīvais akts šādā gadījumā ir vērtējams vienīgi kā lietas iepriekšējās ārpustiesas izskatīšanas rezultāts, tas ir, priekšnoteikums, lai persona varētu vērsties tiesā ar pieteikumu par labvēlīga administratīvā akta izdošanu, bet šī akta atcelšana nav patstāvīgs pieteikuma priekšmets. Tas izriet no tā, ka šādā gadījumā administratīvā akta (atteikuma izdot labvēlīgu aktu) atcelšana nedod pieteicējam labumu, kuru viņš vēlas iegūt *(sk. lietu SKA – 415/2006., 17.punkts).*

Tiesu praksē norādīts, lai uzdotu iestādei izdot labvēlīgu administratīvo aktu, tiesai ir jāpārbauda, vai tiesību normas piešķir personai tiesības no attiecīgā publisko tiesību subjekta prasīt to labumu, kuru persona ietvērusi savā prasījumā par labvēlīga administratīvā akta izdošanu. Ja piemērojamā tiesību

norma nosaka noteiktus tiesiskus un faktiskus apstākļus attiecīgā labuma saņemšanai, tiesai jāpārbauda, vai konkrētajā gadījumā attiecīgie apstākļi ir iestājušies. Ja tiesa norāda uz kādu obligātu apstākli, kuram būtu jābūt, bet kurš konkrētajā gadījumā nav iestājies, tiesa var noraidīt prasījumu par labvēlīga administratīvā akta izdošanu, arī neanalizējot, vai ir iestājušies pārējie tiesību normā minētie apstākļi. Turklāt šādā gadījumā tiesa nav saistīta tikai ar administratīvā akta pamatojumā norādītajiem argumentiem. Izskatot prasījumu par labvēlīga administratīvā akta izdošanu, tiesai neatkarīgi no iestādes lēmumā (atteikumā) ietvertā pamatojuma ir objektīvi jāizvērtē, vai pieteicējam ir tiesības uz labvēlīgu administratīvo aktu. Konstatējot, ka kāds labvēlīga administratīvā akta izdošanas priekšnoteikums nav iestājies, tiesai nav pamata apmierināt prasījumu *(skat. Augstākās tiesas Senāta Administratīvo lietu departamenta 2007.gada 12.aprīļa sprieduma lietā SKA-118/2007 [10] punktu).*

[9] Lietā nav strīda par to, ka pieteicēji ir *P.S.* mantinieki. Minēto faktu apstiprina 2007.gada 11.aprīlī spēkā stājies Jelgavas tiesas spriedums lietā Nr. C 15164206 *(lietas 9. – 12.lapa).* Lietā ir strīds par to, vai pieteicēju 2007.gada 13.jūlija iesniegums pamatoti atstāts bez izskatīšanas.

[10] Saskaņā ar APL 103.pantu administratīvā procesa tiesā būtība ir tiesas kontrole pār iestādes izdota administratīvā akta vai iestādes faktiskās rīcības tiesiskumu vai lietderības apsvērumiem rīcības brīvības ietvaros, kā arī privātpersonas publiski tiesisko pienākumu vai tiesību noskaidrošana un no publisko tiesību līguma izrietošo strīdu izskatīšana.

Saskaņā ar APL 250.panta pirmo daļu, tiesa taisa spriedumu, pārbaudījusi, vai administratīvais akts izdots, ievērojot procesuālos un formālos priekšnoteikumus, administratīvais akts atbilst materiālo tiesību normām, administratīvā akta pamatojums attaisno adresātam uzlikto pienākumu vai tam piešķirtās, apstiprinātās vai noraidītās tiesības.

[10.1] Vērtējot Lēmumu, tiesa secina, ka to izdevusi kompetenta iestāde – Valgundes novada dome. Valgundes novada domes kompetence pieņemt lēmumu par mantojamo zemi izriet no likuma „Par zemes reformas pabeigšanu lauku apvidos" 2.panta otrās daļas.

Saskaņā ar likuma „Par zemes reformas pabeigšanu lauku apvidos" 2.panta pirmo daļu fizisku personu prasījumi attiecībā uz zemes piešķiršanu pastāvīgā lietošanā, kuri iesniegti pēc šā termiņa, tiek izskatīti tikai šādos gadījumos: 1) ja šīm personām zemes lietošanas tiesības pāriet no citām fiziskajām personām (..).

Savukārt minētā likuma 2.panta otrā daļa noteic, ka zemes pieprasījumi iesniedzami līdz 2006.gada 1.jūnijam pagasta, pilsētas ar lauku teritoriju, novada pašvaldībai, kas pieņem lēmumu par zemes piešķiršanu pastāvīgā lietošanā.

[10.2] Vērtējot vai administratīvais akts izdots, ievērojot procesuālos un formālos priekšnoteikumus, tiesa norāda, ka APL 67.panta otrajā daļā ir noteiktas rakstveidā izdota administratīvā akta obligātās sastāvdaļas. Minētā tiesību norma tostarp noteic, ka administratīvajā aktā norādāms iesniedzēja

viedoklis un argumenti; faktu konstatējums; administratīvā akta pamatojums, it sevišķi ietverot lietderības apsvērumus; atsevišķs piemēroto tiesību normu uzskaitījums; norāde, kur un kādā termiņā šo administratīvo aktu var apstrīdēt vai pārsūdzēt.

Saskaņā ar APL 67.panta ceturto daļu iestāde administratīvo aktu pamato ar Satversmi, likumiem, Ministru kabineta noteikumiem vai pašvaldību saistošajiem noteikumiem, starptautisko tiesību vai Eiropas Savienības (Kopienu) normām, kā arī vispārējiem tiesību principiem.

[10.3] Tiesa konstatē, ka Valgundes novada domes 2007.gada 24.jūlija Lēmums neatbilst APL 67.panta otrās daļas 6., 7. un 9.punkta nosacījumiem, proti, administratīvajā aktā nav norādes, kur un kādā termiņā to var pārsūdzēt, nav iekļauts atsevišķs piemēroto tiesību normu uzskaitījums, kā arī nav saprotams administratīvā akta pamatojums.

[10.4] Saskaņā ar APL 74.panta pirmās daļas 3.punktu, administratīvais akts nav spēkā, ja rakstveidā izdotajā adresātam nelabvēlīgajā administratīvajā aktā nav piemēroto tiesību normu uzskaitījuma. Līdz ar to tiesa secina, ka Valgundes novada domes 2007.gada 24.jūlija lēmums Nr.3-9/547/662 ir spēkā neesošs no tā izdošanas dienas, bet pieteicēju pieteikums ir atzīstams par pamatotu un apmierināms.

Pamatojoties uz augstāk minēto, atbildētājam, kas šajā lietā ir Valgundes novada dome, saskaņā ar Administratīvā procesa likuma 126.panta pirmo daļu ir uzliekams pienākums atmaksāt pieteicējiem viņu samaksāto valsts nodevu 10 latu apmērā.

Rezolutīvā daļa

Pamatojoties uz Administratīvā procesa likuma 126.panta pirmo daļu, 246.-251.pantu, 289. - 290.pantu, 291.panta pirmo daļu Administratīvā rajona tiesa

nosprieda

apmierināt *M.L.*, *Dz.L.* un *G.L.* pieteikumu.

Atzīt par spēkā neesošu Valgundes novada domes 2007.gada 24.jūlija lēmumu ar šā lēmuma izdošanas dienu.

Uzlikt pienākumu Valgundes novada domei viena mēneša laikā no šā sprieduma spēkā stāšanās dienas pieņemt lēmumu attiecībā uz *M.L.*, *Dz.L.* un *G.L.* iesniegumu par īpašuma tiesību atjaunošanu uz vectēvam *P.S.* piederošo atlikušo zemes „Bumbieri" daļu 7,25 ha platībā.

Uzlikt pienākumu Valgundes novada domei atmaksāt *M.L.*, *Dz.L.* un *G.L.* samaksāto valsts nodevu 10 (desmit) latu apmērā.

Spriedumu var pārsūdzēt Administratīvajā apgabaltiesā divdesmit dienu laikā no sprieduma sastādīšanas dienas, iesniedzot apelācijas sūdzību Administratīvajā rajona tiesā.

Tiesnese (paraksts) L.Hāzenfuse

NORAKSTS PAREIZS
Administratīvās rajona tiesas tiesnese L.Hāzenfuse
Rīgā, 2008.gada 26.septembrī